

VOICE

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

Το έργο υποστηρίχθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 3ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης» (Αριθμός Έργου: 1953).

VOICE

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

Η συμμετοχή των παιδιών στην αξιολόγησή τους

Το έργο υποστηρίχθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 3ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβος Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης» (Αριθμός Έργου: 1953).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Με άλλα λόγια...

τα παιδιά σκέφτονται (για) και συλλέγουν
αποδείξεις για τη μάθησή τους

Μια διαδικασία **με στόχο** να αισθανθούν τα παιδιά...

- Ότι η μάθησή τους, τους ανήκει
- Ότι για την πρόοδο τους υπάρχουν άνθρωποι και εργαλεία που μπορούν να τα υποστηρίξουν
- Ότι έχουν άμεση πρόσβαση στους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουν και στην αξιολόγησή τους (ή αλλιώς ότι μπορούν να αυτοαξιολογηθούν & να αυτοβελτιωθούν).

Μια διαδικασία που στηρίζεται **στην οπτική** ότι μαθαίνουμε ...

- καθώς συμμετέχουμε σε δράσεις που μοιραζόμαστε με άλλους
- όταν οι δράσεις αυτές γίνονται σταδιακά πιο πολύπλοκες και απαιτητικές (γνωστικά)

και

- όταν οι πιο 'έμπειροι' μας παραχωρούν, σταδιακά, την ευθύνη της μάθησής μας.

Όπως λέει η Rogoff (1997)

Η μάθηση ως συμμετοχή

Η μάθηση ως μια διαδικασία μετατροπής (transformation) της συμμετοχής μας

«Το πώς αναπτύσσονται και μαθαίνουν οι άνθρωποι είναι αποτέλεσμα του τρόπου, του είδους και της εξέλιξης της συμμετοχής τους σε διάφορες δράσεις»

«Συμμετέχω στη μάθηση μου» (και ως αποτέλεσμα αλλάζω...) σημαίνει...

Ενδιαφέρομαι

Εμπλέκομαι (σε αυξανόμενης πολυπλοκότητας επίπεδα – γνωστικά και συναισθηματικά)

Επιμένω παρά τις όποιες δυσκολίες, διαχειρίζομαι την αβεβαιότητα

Επικοινωνώ με τους άλλους, εκφράζω ιδέες και συναισθήματα

Αναλαμβάνω την ευθύνη της μάθησής μου

(Rogoff, 1997, σ. 279)

Παραδοσιακά, η αξιολόγηση γίνεται
από τον/την εκπαιδευτικό...

(...αξιολογεί, ερμηνεύει, συζητά με τους γονείς και
ίσως άλλους εκπαιδευτικούς)

Παραδοσιακά δεν συνηθίζουμε...

να συζητάμε τους μαθησιακούς στόχους μας με τα παιδιά

να συμπεριλαμβάνουμε τους στόχους των μαθητών στους στόχους μας

να συζητάμε με τα παιδιά την «εξέλιξη-πρόοδο» τους (όταν αυτή συμβαίνει)

Με τον τρόπο αυτό φτιάχνουμε άτομα τα οποία...

εξαρτώνται από τους άλλους για να καταλάβουν την αξία τους και να πάρουν ανατροφοδότηση για την επίδοσή τους

δεν μπορούν να ελέγξουν/οργανώσουν/βελτιώσουν, αυτά τα ίδια, τη μάθησή τους – χρειάζονται πάντα τη βοήθεια κάποιου άλλου.

Γιατί να επιδιώξουμε τη συμμετοχή των παιδιών στην αξιολόγησή τους;

2 κυρίως λόγοι...

1. Έρευνες στα πεδία της αξιολόγησης και των κινήτρων δείχνουν ότι...

- Περιβάλλοντα που ενθαρρύνουν τα παιδιά να θέσουν και να αξιολογήσουν τους δικούς τους στόχους δημιουργούν τις συνθήκες για πιο αποτελεσματική μάθηση.

Λογικό: στα παιδιά που δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουν στην αξιολόγησή τους (και των συμμαθητών τους) δίνεται α) το μήνυμα ότι είναι ικανά να μάθουν & β) το κίνητρο να κάνουν κάτι για τον εαυτό τους.

2. Αν αντιλαμβανόμαστε τα παιδιά ως δρώντα άτομα με τις δικές τους απόψεις...

- ...τότε δεν μπορούν παρά να συμμετέχουν σε κάτι που τους αφορά τόσο γνωστικά όσο και συναισθηματικά.

Η διαδικασία μπορεί να πάρει
διάφορες μορφές, αλλά ο στόχος
είναι ένας...

Παιδιά και εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να
καταγράψουν & να συζητήσουν τη μάθηση των παιδιών.

Σε ποιες προτάσεις διακρίνετε γνήσια
συνεργασία εκπαιδευτικού & παιδιών;

Σε ποιες προτάσεις διακρίνετε
συμμετοχή των παιδιών στην
αξιολόγηση τους;

- 1 Ρωτάμε τα παιδιά πώς τους φαίνεται αυτό που έφτιαξαν/ζωγράφισαν. Δεχόμαστε αυτό που λένε και τα επιβραβεύουμε.
- 2 Ζητάμε από τα παιδιά να αξιολογήσουν αυτό που έφτιαξαν/ζωγράφισαν χωρίς συγκεκριμένα κριτήρια.
- 3 Οργανώνουμε ευκαιρίες όπου τα παιδιά παρουσιάζουν τα έργα τους στα άλλα παιδιά. Μόλις τελειώνει κάθε παιδί τα υπόλοιπα χειροκροτούν.
- 4 Ζητάμε από τα παιδιά να μας υποδείξουν ποια έργα τους θέλουν να συμπεριλάβουν στο φάκελο τους. Σεβόμαστε τις επιθυμίες τους ακόμα κι αν δεν συμφωνούμε.
- 5 Θέτουμε τους στόχους μιας δράσης μαζί με τα παιδιά.
- 6 Οργανώνουμε ευκαιρίες όπου τα παιδιά εμπλέκονται στην αξιολόγηση των έργων των συμμαθητών τους.
- 7 Ρωτάμε τα παιδιά ποιος είναι ο στόχος (ή οι στόχοι τους) πριν ξεκινήσουν να φτιάξουν/κάνουν κάτι. Όταν τελειώσουν τους ζητάμε να αξιολογήσουν αν πέτυχαν το στόχο/ τους στόχους τους.

Πώς μπορούν τα παιδιά να συμβάλλουν στην αξιολόγηση τους;

Με 2 κυρίως τρόπους...

1. Με την αυτό-αξιολόγησή τους

2. Συμπεριλαμβάνοντας τις φωνές των παιδιών στην αξιολόγησή τους

1. Ενθαρρύνοντας διαφορετικά 'είδη' αυτό-αξιολόγησης

- Αναζητούμε/ενθαρρύνουμε τις κρίσεις των παιδιών για τα έργα και τις πράξεις τους.
- Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να δίνουν 'οδηγίες' στον εαυτό τους για το τι να κάνουν.
- Δίνουμε στα παιδιά ευκαιρίες να αποφασίσουν τι μπορεί/πρέπει να καταγραφεί & να συμπεριληφθεί ως απόδειξη της εξέλιξης και της προόδου τους στο φάκελο τους.
- Εμπλέκουμε τα παιδιά σε δράσεις/δραστηριότητες που εμπειριέχουν 'αυτόματη' ανατροφοδότηση (π.χ. παζλ).

Εκπαιδευτικός: «Σε ποια ζωγραφιά πιστεύεις ότι τα κατάφερες καλύτερα;»

Δημήτρης: « Αυτή (δείχνει την 3^η). Στην αρχή δεν μπορούσα να κάνω χέρια. Τώρα τα κάνω όπως ο αδελφός μου»

- Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να αξιοποιούν προηγούμενες δράσεις/εργασίες για να αξιολογήσουν τρέχουσες επιτυχίες ή την πρόοδο τους.

Διευκολύνουμε τα παραπάνω:

- Εξασφαλίζοντας συνεχή πρόσβαση των παιδιών στους φακέλους αξιολόγησης (με ή χωρίς τον/την εκπαιδευτικό).
- Επιτρέποντας στα παιδιά να αλλάξουν/προσθέσουν/αφαιρέσουν 'τεκμήρια' της εξέλιξης/προόδου τους από το φάκελό τους.

Επίσης, διευκολύνουμε με δραστηριότητες...

...που δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να μιλήσουν για τους στόχους τους, εναλλακτικές λύσεις ή εναλλακτική πορεία προς κάποια κατεύθυνση/στόχο.

«Χτες είδαμε το βιντεάκι ‘how to catch a star’, και συζητήσαμε για πράγματα που θέλουμε πολύ να καταφέρουμε και με ποιον τρόπο θα τα προσπαθήσουμε. Κάποιος ήθελε να καταφέρει να ζωγραφίζει πιο ωραία τις αρκούδες στις ζωγραφιές του. Πολλοί ταυτίστηκαν και είπαν τι φιγούρες δεν μπορούν να ζωγραφίσουν ακόμα, και μετά προσπάθησαν να τις ζωγραφίσουν και να εξασκηθούν. Κάποιος άλλος είπε ότι θέλει να δει έναν αληθινό δεινόσαυρο. Οι υπόλοιποι του πρότειναν εναλλακτικές που μπορούν να τον κάνουν χαρούμενο, γιατί είναι αδύνατον να βρει έναν πραγματικό δεινόσαυρο: να διαβάσει βιβλία με δεινοσαύρους, να πάρει ένα παιχνίδι-δεινόσαυρο που είχε δει κάποιος σε ένα μαγαζί στο COSMOS, ή να πάει σε ένα μουσείο» (Γ. Ν., νηπιαγωγός).

2. Συμπεριλαμβάνοντας τις φωνές των παιδιών στην αξιολόγηση τους

- Η αξιολόγηση πρέπει να συμπεριλαμβάνει πολλές οπτικές για να είναι δίκαιη και εμπειριστατωμένη – μια από αυτές είναι του παιδιού (με την αυτό-αξιολόγηση το παιδί αποκτά κι αυτό 'οπτική').
- Πριν 'μιλήσουμε' εκ μέρους ενός παιδιού που μπορεί να μην είναι σε θέση να εκφραστεί τη δεδομένη στιγμή αναζητούμε διάφορους τρόπους επικοινωνίας και έκφρασης.
- Συμπεριλαμβάνουμε τις φωνές των παιδιών και στην αξιολόγηση των συμμαθητών τους.

Παραδείγματα

- Θέτουμε μαζί με τα παιδιά κριτήρια αξιολόγησης της δράσης τους.
- Τα παιδιά επιλέγουν ενότητες που επιθυμούν να βάλουν στο φάκελο αξιολόγησής τους.
- Τα παιδιά συμμετέχουν στην καταγραφή της μάθησής τους (με διάφορα εργαλεία) (π.χ. «πώς θέλεις να δείξουμε στην οικογένειά σου τι μπορείς να κάνεις με τα τουβλάκια;»).

Παράδειγμα: «τα παιδιά αποφασίζουν να φτιάξουν μάσκες για τις Απόκριες ή ένα θεατρικό»

Πιθανές ερωτήσεις για να βοηθήσουμε τα παιδιά να θέσουν κριτήρια αξιολόγησης της δράσης/κατασκευής τους:

- *Πώς θέλετε να είναι η μάσκα;*
- *Πώς είναι μια καλή μάσκα; Τι είναι σημαντικό να έχει;*
- *Τι πρέπει να προσέξετε καθώς την φτιάχνετε;*
- *Μου λέτε λοιπόν ότι μια καλή μάσκα πρέπει να έχει/είναι...Να τα σημειώσουμε να τα θυμόμαστε;»*

Μορφές συμμετοχής* των παιδιών στην αξιολόγησή τους

Συμμετοχή που έχει προαποφασιστεί από τον/την εκπαιδευτικό – όλα τα παιδιά είναι ‘υποχρεωμένα’ να συμμετέχουν (π.χ. να παρουσιάσουν τον εαυτό τους στο φάκελό τους, να διαλέξουν ένα έργο που τους δυσκόλεψε κ.ά.)

Τα παιδιά καλούνται να συμμετέχουν – έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν χωρίς συνέπειες (π.χ. να απαντήσουν σε ερωτηματολόγιο για τα ενδιαφέροντα ή τις φιλίες τους που θα μπει στο φάκελό τους)

Τα παιδιά καλούνται να συμμετέχουν – έχουν το δικαίωμα να διαπραγματευτούν τον τρόπο και το βαθμό συμμετοχής τους (π.χ. «τι άλλο θέλεις να βάλουμε στον φάκελό σου;»)

Τα παιδιά αποφασίζουν να συμμετέχουν – διαπραγματεύονται τα ίδια το βαθμό και τον τύπο της συμμετοχής τους (π.χ. «Κυρία/ε, να βάλω κι [αυτό] στο φάκελο μου;»)

Η συμμετοχή αποφασίζεται και οργανώνεται από ομάδα παιδιών

***Προσοχή! Η μια μορφή δεν αποκλείει τις άλλες. Επίσης, μια μορφή συμμετοχής μπορεί να προηγείται ή να ακολουθεί κάποια άλλη**

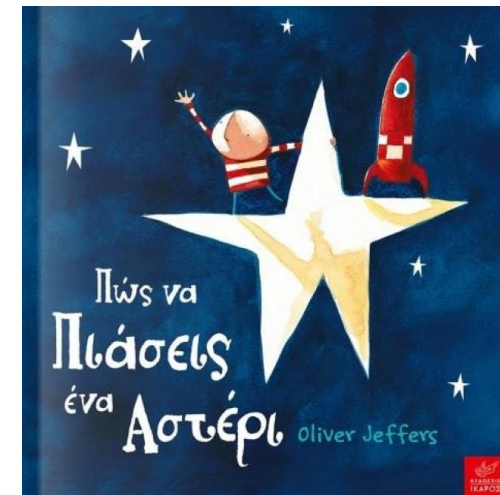
Βιβλιογραφία

- Μπιρμπίλη, Μ., Καραγιώργου, Ι., & Χριστοδούλου, Ι. (2010). *Εμπλέκοντας τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας στη μάθηση τους: η σημασία της αυτό-αξιολόγησης* (σσ. 123-145). Επιστημονική έκδοση, Τ.Ε.Π.Α.Ε., Α.Π.Θ. University Press.
- Νίκα, Μ. κ.ά. (2017). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο*. Αθήνα: ΙΕΠ.
- Rogoff, B. (1997). Evaluating development in the process of participation: Theory, methods, and practice building on each other. In E. Amsel & A. Renninger (Eds.), *Change and development: Issues of theory, application, and method* (pp. 265–285). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Ηλεκτρονική πηγή

How to catch a star («Πώς να πιάσεις ένα αστέρι», βασισμένο στην ιστορία του Oliver Jeffers)

[<https://www.youtube.com/watch?v=IJe6cOQmqIo>]

Το έργο υποστηρίχθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 3ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης» (Αριθμός Έργου: 1953).

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ